

redosljedu u Aarne-Thompsonovu indeksu pripovjedačkih tipova. Bogatstvo građe dopustilo je da se obuhvati i više varijanata istog tipa pripovijetke.

Poslije osnovnog i, dakako, najvrednijeg dijela knjige, koji čine tekstovi, priređivačica je dodala svoje *Napomene i komentare* o svakoj donesenoj priči s razvrstavanjem prema Aarne-Thompsonu i pregledom varijanata. To je vrlo vrijedan i značajan prilog, utoliko više što je, koliko znam, to prvi takav opširniji rad o srpskim pripovijetkama. (Nisam uspoređivala točnost i potpunost tih razvrstavanja, ali vjerujem da je taj veliki i mukotrpan posao učinjen pouzdano.)

Knjiga sadrži i opširan redaktoričin članak *Pogovor - o kontinuitetu i promenama oblika usmene proze leskovačkog kraja*, gdje je ponajviše riječ o pripovjednim strukturama s pozivanjem na noviju teorijsku literaturu uz pokušaj primjene na tekstove pripovijedaka - što me nije oduševilo. Šteta je što nije iskorištena prilika da se u ovoj prebogatoj zbirci iz jednoga područja ustanove njezine regionalne osobine.

Zbirka sadrži, dakako, i sva potrebna kazala i priloge (popis kratica, rječnik manje poznatih riječi, engleski sažetak te 14 lijepih karakterističnih fotografija kazivača). Šteta je što nije opisan i rad i život samog skupljača ove zbirke, koji ju je s mnogo mara prikupio u svome rodnom kraju, a koja svakako nosi i pečat svoga autora: primjerice kad priređivačica opaža da u zbirci ima samo nekoliko tzv. demonoloških predaja, nije li to možda zbog njegove svećeničke profesije i zaziranja od praznovjerja?

Maja BOŠKOVIĆ-STULLI

Zlatne niti, Usmene pripovijetke iz Podravine, Đuro Franković, *Taukönyvkiado*, Budimpešta 1989, 249 str. (Biblioteka "Dunav")

Đuro Franković, suradnik Instituta za povijest i narodnosti nastavničkog fakulteta u Pečuhu, iskusan folklorist, ponovo objavljuje folklornu građu Hrvata iz Mađarske. Ovaj puta to su usmene pripovijetke iz sela Martinci, Lukovišće, Potonje, Starin, Zalate i Novog Sela. Premda su to sela s mađarske strane rijeke Drave čiji stanovnici odavno

žive u okruženju mađarskih sela, sabrane priče govore o bliskoj vezi (ili bolje reći o neprekidnoj vezi) s južnim Podravicima.

Autor uvodno opisuje kontekst pripovjedaka i predstavlja nekoliko reprezentativnih kazivača. Iz tog skiciranog uvoda možda ćemo zapamtiti ljupki detalj, kao što je onaj o čika Ivanu koji je pričao upravo onda kad bi došlo do svađe među nadničarima, do nesporazuma u zadruzi.

Premda se često čuje kako hrvatski jezik uzmiče pred mađarskim, stilska ujednačenost ne daje naslutiti da se folklorni proces ovdje odvija bitno drugačijim ritmom. Drugim riječima, i ovdje su kazivači stariji ljudi, čiji opsežan repertoar mlađi slušatelji tek djelomično pamte, a tek su rijetki u mogućnosti prenijeti veći broj pripovjedaka.

Autor je izabrao i priopćio 117 kazivanja. Tu su bajke, šaljive priče, legende, anegdote. Posebno je zanimljiv blok priča o Kraljeviću Marku. Sve su to zapravo priče prebačene iz drugog žanra. Pratimo blage stilske transformacije poput onih u pripovijesti *Lov Marka Kraljevića*, gdje su stihovi lako prepoznatljivi i ukomponirani u tekst, do prerađene bugarštice o Marku Kraljeviću i bratu mu Andrijašu koja predstavlja kontaminaciju nekoliko pjesama.

Premda autor ne transkribira tekst na način koji bi zadovoljio dijalektologe, ipak i takva transkripcija čuva stariji sloj hrvatskog jezika. Knjiga je ilustrirana i čitka. Nemam dojam da je autor dotjerivao tekstove osim što je vjerojatno izbacivao neka ponavljanja i nelogičnosti koje se često potkradaju starijim kazivačima.

Na kraju je knjizi pridodan tumač manje poznatih riječi i popis pripovjedaka s njihovim osnovnim biografskim podacima.

Nives RITIG-BELJAK